

U Pančevu je pre nekoliko dana pronađeno oko 100 tona potencijalno opasnog otpada, u januaru je u Novom Sadu otkriveno više od 1.000 tona.

Samo nekoliko dana kasnije u Apatinu je otvorena jama sa opasnim otpadom, a od 15. decembra do 2. februara u selu Vukićevica kod Obrenovca u tri navrata inspekcije su došle do preko 80 tona opasnog otpada zakopanog u zemlju ili razbacanog po njivama. Neko bi pomislio da je Srbija ekološka bomba i bio bi u pravu. Ne samo zbog količine opasnog otpada već i sistema kontrole i kažnjavanja prekršilaca.

Prema rečima pokrajinskog sekretara za zaštitu životne sredine Vladimira Galića, ova institucija je 19. aprila prošle godine podnela krivičnu prijavu tužilaštvu protiv vlasnika firme EKO 21 čiji je inače otpad pronađen u Pančevu i Bavaništvu i to je, prema njegovom saznanju, prva krivična prijava podneta na osnovu člana 266 Krivičnog zakonika zbog nelegalnog odlaganja opasnog otpada.

- Podneli smo krivičnu prijavu prošle godine i on je sada u bekstvu. Uporedo sa tim vodi se upravni postupak da se od tog operatera opasnog otpada prinudnim putem naplati uklanjanje, odnosno tretiranje opasnog otpada. Ukoliko se ispostavi da je to nemoguće, trošak će snositi država - objašnjava Galić u razgovoru za Danas dodajući da postoji mogućnost i da tužilac naloži jedinici lokalne samouprave da odnese otpad, a da opština onda pokuša prinudnim putem da se naplati od operatera.

Međutim, u praksi ti ljudi koji krše zakon su toga svesni i novac prebace na druga lica tako da se nema od čega naplatiti taj trošak, pa ga po pravilu snose poreski obveznici. Inače, operater je već preuzeo otpad od firme koja ga je proizvela i za to mu platila. On umesto da ga je tretirao ili kod nas ili u inostranstvu ukoliko ovde nema takvih postrojenja, buriće je jednostavno ostavio na placu.

- Problem je i što je kaznena politika blaga. Za svako delo za koje je predviđena kazna od jedne godine može da se da i uslovna kazna i nošenje nanogice. Prekršioc i svesno i namerno truju građane i svesno prihvataju posledice. Ovde se ne radi o svesti građana o životnoj sredini, bacanju đubreta, kesama, već o ozbiljnom kriminalu. Tretiranje tog otpada košta mnogo novca, koji se meri milionima. Na primer, odlaganje 2.000 tona opasnog otpada pronađenog u Novom Sadu u januaru meri se milionima evra. Radi se o ozbiljnom biznisu i ozbiljnim kriminalcima - poručuje Galić.

On ističe da skorašnja učestala otkrića opasnog otpada nisu slučajna, već da se radi o koordinisanoj akciji državnih institucija.

- Naš sekretarijat je samostalno krenuo u akciju od aprila prošle godine, ali od slučaja u Obrenovcu počeli smo da dobijamo više informacija. U tome nam pomažu i MUP, BIA, republičko ministarstvo. Inspekcija ne može sama, pošto mi možemo samo da uđemo na plac na kom je prijavljeno da ima postrojenje za tretman otpada i ti placevi su u 99 odsto slučajeva u redu. Oni, međutim, drže taj otpad po nekim sasvim drugim mestima, njivama, čak i kod kuća... Tu može da uđe samo policija - objašnjava Galić.

Kod nas transport opasnog otpada mora da se najavi tri dana ranije Agenciji za zaštitu životne sredine, ali niko ne prati gde je taj otpad stvarno i završio.

Prema rečima Igora Jezdimirovića, predsednika Udruženja inženjera zaštite životne sredine, mi ni ne znamo gde i kakve sve vrste otpada imamo u Srbiji.

- Ne radi se ni samo o opasnom otpadu. I komunalni otpad ako se neadekvatno odlaže utiče na vazduh, vodu, životinje koje posle prenose zaraze. Kod nas 70 odsto deponija nema ni minimalne uslove ispunjene. Kod opasnog otpada stvar je još mnogo gora - napominje naš sagovornik.

On objašnjava da odlaganje jednog kamiona opasnog otpada u zavisnosti od vrste može da košta 100.000 evra.

- To je trošak koji privreda mora da plati da se otpad ukloni. Ako država omogući da to „smuljaju“, velike sume ostaju im u džepu. Ali ovaj trošak, ako ne plate oni, plaćamo svi mi. Uklanjanje opasnog otpada onda pada na budžet, ali što je još važnije, troškovi zaštite životne sredine se prebacuju na trošak zdravstvenog sistema. Dakle taj trošak ako ne plaćaju firme, svakako dođe na naplatu - poručuje Jezdimirović.

Inače, povodom poslednjeg slučaja otkrivenog otpada u Pančevu, oglasila se premijerka Ana Brnabić, koja je prvo podsetila da je reč o problemu koji se godinama nije rešavao. Ona je najavila da će prioritet Vlade biti saniranje istorijskog otpada, za šta će biti obezbeđena sredstva iz budžeta, a kako se to ubuduće ne bi dešavalo, kontrole će biti mnogo jače.

Više od 300.000 tona istorijskog otpada

Koliko divljih odlagališta po Srbiji ima niko ne zna. Agencija za zaštitu životne sredine u svom izveštaju za 2016. godinu piše da se godišnje proizvede oko 80.000 tona opasnog otpada, odnosno 10,5 kilograma po stanovniku godišnje. Međutim, po društvenim fabrikama koje su uglavnom u stečaju nalaze se ogromne količine ovakvog otpada. Prema nekim podacima PKS tog istorijskog otpada ima više od 300.000 tona. Tu prednjače nekadašnji industrijski giganti Zorka Šabac, Viskoza Loznica, IHP Prahovo, PKS Lateks Čačak, koji sami nemaju para za tretiranje ovog otpada, a država uspešno izbegava da se pozabavi ovim problemom.

Izvor: danas.rs